



Bruxelles, 22.5.2018.
COM(2018) 268 final

**KOMUNIKACIJA KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU, VIJEĆU,
EUROPSKOM GOSPODARSKOM I SOCIJALNOM ODBORU I ODBORU REGIJA**

Izgradnja snažnije Europe: uloga politika u području mladih, obrazovanja i kulture

1. Uvod

U Europi se vodi raspravi o njezinoj budućnosti. Za godinu dana čelnici će se sastati u rumunjskom gradu Sibiuu kako bi donijeli zaključke iz te rasprave, koju je Komisija svojom Bijelom knjigom o budućnosti Europe¹ pokrenula u ožujku 2017.

Jedno od glavnih pitanja je ispunjavanje **očekivanja građana** i reagiranje na njihove bojazni u pogledu budućnosti u svijetu koji se brzo mijenja; to je svijet koji nudi nove mogućnosti, ali i svijet koji donosi nesigurnost. Mnogi se brinu kako će se razvijati područje rada; brinu se za budućnost socijalne države; brinu se o tome kako će se razviti naša demokratska i raznovrsna društva te o položaju Europe u svijetu. Europa mora omogućiti svojim građanima, posebno mladima, da najbolje iskoriste mogućnosti novih tehnologija i svjetskih trendova. Obrazovanje i osposobljavanje omogućuju napredak, oni su investicija za pojedinca i društvo u cjelini.

Unija je ponajprije Unija vrijednosti, kako je utvrđeno člankom 2. Ugovora o Europskoj uniji, a obrazovanje, osposobljavanje i kultura od ključne su važnosti za prenošenje i promicanje zajedničkih vrijednosti i izgradnju međusobnog razumijevanja.

Kad je riječ o *gospodarstvu*, iako je kriza ostavila trag na tržištima rada i društvima, **europsko socijalno tržišno gospodarstvo uspješno** je prebrodilo najgoru gospodarsku krizu koju pamtimo. Tekući rad na dovršetku ekonomske i monetarne unije dodatno će ojačati temelje europskoga gospodarstva.

Kad je riječ o *socijalnim prioritetima*, Unija je jasno dala do znanja da je europski projekt mnogo više od pukoga gospodarstva. Europski parlament, Vijeće i Komisija u studenome 2017.² zajedno su proglasili **europski stup socijalnih prava**. Stupom se osnažuju načela i prava u području zapošljavanja i socijalnih pitanja na kojima se Unija temelji te se u okviru njega utvrđuje pravo na kvalitetno obrazovanje, osposobljavanje i cjeloživotno učenje kao njegovo prvo načelo³.

Važnija uloga politika za mlade, obrazovanje i kulturu

Rimskom deklaracijom iz ožujka 2017.⁴ europski su se čelnici obvezali da će raditi na „Uniji u kojoj se mladima pruža najbolje obrazovanje i osposobljavanje te u kojoj oni mogu studirati i pronaći posao diljem kontinenta; Uniji koja čuva našu kulturnu baštinu i promiče kulturnu raznolikost”. Želimo li izgraditi snažniju Europu, politike za **mlade, kulturu, obrazovanje i osposobljavanje** moraju imati važnu ulogu u europskom projektu.

Ova je Komisija u ranoj fazi poduzela mjere za rješavanje situacije **mladih** koji su se morali nositi s najgorim aspektima krize te im je ponudila bolje prilike za aktivno sudjelovanje u europskom projektu⁵. Mnogo je već postignuto. Za izgradnju budućnosti Europi je potrebna podrška i angažiranost mladih. Stoga se Komisija, uz Vijeće⁶, i dalje snažno usredotočava na mlade.

Veću pozornost treba posvetiti obrazovanju, osposobljavanju i kulturi omogućujući im da razviju svoj puni potencijal za potporu europskom projektu. Ulaganje u vještine,

¹ Bijela knjiga o budućnosti Europe: Razmatranja i scenariji za EU27 do 2025. (COM(2017) 2025).

² Stup socijalnih prava nastavlja se na prethodne inicijative, uključujući Povelju EU-a o temeljnim pravima, kojima se želi ostvariti Europa s većim socijalnim pravima.

³ „Svi imaju pravo na kvalitetno i uključivo obrazovanje, osposobljavanje i cjeloživotno učenje kako bi održali i stekli vještine s pomoću kojih mogu u cijelosti sudjelovati u društvu i uspješno se kretati na tržištu rada.” Izvor: Međuinstitucijski proglas o europskom stupu socijalnih prava (2017/C 428/09).

⁴ <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2017/03/25/rome-declaration/pdf>.

⁵ U Komunikaciji Komisije o ulaganju u mlade u Europi daje se pregled tih mjera (COM(2016) 940).

⁶ Zaključci Vijeća o strateškim perspektivama za europsku suradnju u području mladih nakon 2018., svibanj 2017.

kompetencije i znanje ključno je za jačanje **otpornosti**⁷ Europe. Takva ulaganja u ljude potiču inovacije, produktivnost i konkurentnost te pomažu u održavanju zapošljivosti i prevladavanju neusklađenosti vještina na tržištu rada koje se brzo razvija pod utjecajem globalizacije i tehnoloških promjena.

Drugi je aspekt **raznolikost** – ona je posebnost Europe te izvor inovacija i kreativnosti. Obrazovanje i kultura pomažu nam da spoznamo, razumijemo i cijenimo bogato zajedničko kulturno nasljeđe, povijest, iskustva, uvjerenja i vrijednosti Europe. To ujedinjuje ljude iz različitih zemalja, pomaže u promicanju jednakosti između žena i muškaraca te budi u nama **osjećaj zajedničke pripadnosti**. Obrazovanje, osposobljavanje i kultura pomažu nam da otkrijemo i iskusimo *što to znači biti Europljaninom*.

U studenome 2017. na sastanku na vrhu u Göteborgu čelnici EU-a odabrali su obrazovanje i kulturu za raspravu u okviru programa čelnika. Rasprava čelnika temeljila se na Komunikaciji Komisije „**Obrazovanjem i kulturom jačati europski identitet**”⁸, u kojoj je Komisija izložila svoju viziju da radi na uspostavi **europskog prostora obrazovanja**. U raspravi su obrazovanje i kultura bili na vrhu političkog programa. Europa se suočava s nizom izazova, uključujući populizam, ksenofobiju, netoleranciju, diskriminaciju i dezinformiranje. Štoviše, malo zemalja EU-a ima izvrsne rezultate u svim aspektima obrazovanja i osposobljavanja. Stoga je potrebno ojačati dimenziju obrazovanja i kulture u Uniji.

IZAZOVI U PODRUČJU POUČAVANJA I UČENJA



Izvor: Pregled obrazovanja i osposobljavanja 2017., Europska komisija 2017., Eurobarometar (2012.): Europljani i njihovi jezici

Ilustracije: © Europska komisija

U prosincu 2017. **Europsko vijeće** pozvalo je države članice, Vijeće i Komisiju:

- da **nastave raditi** na nizu glavnih inicijativa, uključujući program Erasmus+, „Europska sveučilišta”, učenje jezika, europsku studentsku iskaznicu, međusobno priznavanje diploma i Europsku godinu kulturne baštine,

⁷ Vidjeti i Komunikaciju Komisije „Razvoj škola i izvrsnost u nastavi kao preduvjeti za uspješan život” (COM(2017) 248) i Komunikaciju Komisije o obnovljenom programu EU-a za visoko obrazovanje (COM(2017) 247).

⁸ Komunikacija Komisije „Obrazovanjem i kulturom jačati europski identitet” (COM(2017) 673).

- da **razmotre moguće mjere** za rješavanje izazova u području vještina povezanih s digitalizacijom, kibersigurnosti, medijskom pismenosti i umjetnom inteligencijom, potrebu za uključivim pristupom obrazovanju i osposobljavanju koji se temelji na cjeloživotnom učenju i inovacijama te pravne i financijske okvirne uvjete za razvoj kulturnih i kreativnih industrija te mobilnost stručnjaka u kulturnom sektoru.

Komisija je stoga 17. siječnja 2018. predstavila **prvi paket mjera**⁹, kojim se rješava pitanje ključnih kompetencija, digitalnih vještina te zajedničkih vrijednosti i uključivog obrazovanja.

Ova je Komunikacija dio **drugog paketa inicijativa** predstavljenog kao odaziv na poziv Europskog vijeća. Njime je obuhvaćen niz inicijativa u području politike za mlade, kulturu, obrazovanje i osposobljavanje kako bi se doprinijelo osiguravanju konkurentnije, uključivije i povezanije Europe:

- Na temelju prethodnih mjera za ulaganje u mlade Komisija predstavlja **Strategiju za mlade** za razdoblje 2019.–2027. Naglasak je na osnaživanju mladih u Europi i osiguravanju da se u oblikovanju politika EU-a više uzima u obzir njihovo mišljenje.
- Kako je najavila u svojoj Komunikaciji „Obrazovanjem i kulturom jačati europski identitet”, Komisija predstavlja **Novu europsku agendu za kulturu**. To će biti ključna inicijativa za podizanje svijesti o zajedničkom identitetu i baštini Europe te za podupiranje odnosa Unije s trećim zemljama.
- U skladu s ostvarivanjem cilja u pogledu europskog prostora obrazovanja Komisija predstavlja dva prijedloga preporuke Vijeća o **međusobnom priznavanju diploma** i poboljšanju **poučavanja i učenja jezika**. Obje su inicijative ključne za olakšavanje mobilnosti u svrhu učenja u Europi.
- U skladu i s europskim stupom socijalnih prava Komisija predlaže preporuku Vijeća o **visokokvalitetnim sustavima ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja**. Tom se inicijativom nastoji osigurati da sva djeca u Europi mogu imati dobro polazište u životu.

Kako je navedeno na grafikonu u nastavku, s radom se započelo i nastaviti će se narednih godina. Tom će se suradnjom poduprijeti **zajednički rad na ostvarivanju europskog prostora obrazovanja**.

⁹ Komisija je predstavila Akcijski plan za digitalno obrazovanje (COM(2018) 22), Prijedlog preporuke Vijeća o promicanju zajedničkih vrijednosti, uključivog obrazovanja i europske dimenzije poučavanja (COM(2018) 23) te Prijedlog preporuke Vijeća o ključnim kompetencijama za cjeloživotno učenje (COM(2018) 24). Osim toga, Komisija je u travnju 2018. predstavila i Komunikaciju o suzbijanju dezinformacija (COM(2018) 236) i Komunikaciju o umjetnoj inteligenciji (COM(2018) 237).

Pozivi Europskog vijeća

Inicijative Europske komisije



20 europskih sveučilišta do 2024



Pilot-inicijativa Europska sveučilišta 2019. i 2020., a od 2021. provedba u većim razmjerima



Oснаžiti program Erasmus+



Podnošenje prijedloga novog programa krajem svibnja 2018.



Europska studentska iskaznica za olakšavanje mobilnosti



Pilot-inicijativa Europska studentska iskaznica 2019., prije provedbe 2021.



Međusobno priznavanje diploma visokih učilišta i svjedodžbi o završetku školovanja



Prijedlog preporuke Vijeća o promicanju automatskog uzajamnog priznavanja diploma visokog i višeg sekundarnog obrazovanja te razdoblja školovanja u inozemstvu, svibanj 2018.



Poboljšanje učenja jezika



Prijedlog preporuke Vijeća o učenju jezika, svibanj 2018.



Bolja informiranost o socijalnoj i gospodarskoj važnosti kulture



- Europska godina kulturne baštine, u tijeku
- Nova agenda za kulturu, svibanj 2018.



Izazovi u području vještina povezani s digitalizacijom, kibersigurnosti, medijskom pismenosti i umjetnom inteligencijom



- Akcijski plan za digitalno obrazovanje, siječanj 2018.
- Komunikacija o dezinformiranju, travanj 2018.
- Komunikacija o umjetnoj inteligenciji, travanj 2018.



Potreba za uključivim pristupom obrazovanju i osposobljavanju koji se temelji na cjeloživotnom učenju i inovacijama



- Prijedlog preporuke Vijeća o promicanju zajedničkih vrijednosti, uključivog obrazovanja i europske dimenzije poučavanja, siječanj 2018.
- Prijedlog preporuke Vijeća o ključnim kompetencijama za cjeloživotno učenje, siječanj 2018.
- Prijedlog preporuke Vijeća o kvaliteti u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju, svibanj 2018.
- Okvir za suradnju u području obrazovanja i osposobljavanja (ET2020) i rad na osmišljavanju budućeg programa za razdoblje nakon 2020.



Uvjeti pravnog i financijskog okvira za razvoj kulturnih i kreativnih industrija te mobilnost stručnjaka u kulturnom sektoru



Podnošenje prijedloga za financiranje kulture i mobilnosti stručnjaka u području kulture u okviru novih programa potrošnje

Te su inicijative **odskočna daska za ostvarivanje snažne Unije** ususret sastanku na vrhu u Sibiuu¹⁰. One:

- odražavaju važnost koju ova Komisija pridaje ulaganju u **mlade** i njihovu budućnost. Na temelju prijašnjih mjera, posebno Garancije za mlade¹¹, Inicijative za zapošljavanje mladih¹², inicijative „Ulaganje u mlade” iz prosinca 2016.¹³, Novog programa vještina za Europu¹⁴, inicijative „Oblici usavršavanja”¹⁵ te europskog okvira za kvalitetu naukovanja¹⁶, mladima iz svih sredina pomoći će se u osiguravanju boljih mogućnosti i omogućit će im se da preuzmu aktivniju ulogu u europskom projektu,
- doprinijet će se tomu da građani dijele europsku **kulturnu raznolikost i zajedničku baštinu**, što će im pomoći da dožive pravu vrijednost europskog projekta te
- sastavnica su šire vizije uspostavljanja **europskog prostora obrazovanja** kojim će se promicati mobilnost, ukloniti prepreke za ostvarivanje mobilnosti i prekogranične suradnje te će se na temelju prethodnih inicijativa¹⁷ države članice podupirati u modernizaciji i poboljšanju sustava obrazovanja i osposobljavanja.

2. Rad na uspostavi europskog prostora obrazovanja



Komisija je u svojem doprinosu za sastanak čelnika u Göteborgu iznijela viziju za **europski prostor obrazovanja do 2025.:** *Europa u kojoj granice ne koče učenje, studiranje i istraživanje. Kontinent na kojem je boravak u drugoj državi članici radi studija, učenja ili rada postao standard, kao što je standard i da ljudi osim materinskog govore još dva jezika. Kontinent čiji stanovnici imaju snažan osjećaj europskog identiteta, svjesni su europske kulturne baštine i njezine raznolikosti.*

¹⁰ Nakon prijedloga Europske komisije Europsko vijeće odlučilo je održati europski sastanak na vrhu u Sibiuu, u Rumunjskoj, u svibnju 2019. Svrha je analizirati postignuća u razvoju područja utvrđenih u programu čelnika i pripremiti se za budućnost Europske unije s 27 država članica.

¹¹ Preporuka Vijeća od 22. travnja 2013. o uspostavi programa Garancija za mlade.

¹² Zaključci Europskog vijeća od 7. i 8. veljače 2013.

¹³ Taj je paket uključivao Komunikaciju Komisije „Ulaganje u mlade u Europi” (COM(2016) 940), Komunikaciju Komisije „Europske snage solidarnosti” (COM(2016) 942) i Komunikaciju Komisije „Poboljšanje i modernizacija obrazovanja” (COM (2016) 941).

¹⁴ Komunikacija Komisije „Novi program vještina za Europu; Suradnja na jačanju ljudskog kapitala, zapošljivosti i konkurentnosti” (COM(2016) 381).

¹⁵ Preporuka Vijeća o oblicima usavršavanja: nove prilike za odrasle (2016/C484/01).

¹⁶ Preporuka Vijeća o Europskom okviru za kvalitetna i učinkovita naukovanja (2018/C153/01).

¹⁷ Uključujući one iz komunikacija Komisije iz svibnja 2017.: „Razvoj škola i izvrsnost u nastavi kao preduvjeti za uspješan život” (COM(2017) 248) i „O obnovljenom programu EU-a za visoko obrazovanje” (COM(2017) 247).

Uspostavom europskog prostora obrazovanja trebala bi se postići **tri cilja**:

- promicanje **prekogranične mobilnosti i suradnje** u obrazovanju i osposobljavanju,
- uklanjanje neopravdanih **prepreka** koje otežavaju učenje, osposobljavanje ili rad u drugoj zemlji s ciljem ostvarenja „slobodnog kretanja učenika i studenata” te stvaranja istinskog europskog prostora za učenje,
- podupiranje država članica u **poboljšanju uključive** prirode njihovih sustava obrazovanja i osposobljavanja **koji se temelje na cjeloživotnom učenju i inovacijama**.

Uspostavom europskog prostora obrazovanja omogućit će se državama članicama EU-a da učine više, da to bude brže, da poboljšaju kvalitetu, konkurentnost i uključivost svojih sustava obrazovanja i osposobljavanja te istodobno nadahnjuju zemlje izvan EU-a da slijede njihov primjer. Provest će se na temelju:

- glavnog **programa Erasmus+** i sljedećeg programa, koji će Komisija predložiti krajem svibnja 2018. Program Erasmus+ dobro je poznat po uspješnom promicanju mobilnosti u svrhu učenja. Postoji jasan konsenzus da je uz osnažena strateška partnerstva i podršku politike potrebno dodatno povećati mobilnost kako bi se provelo više inovativnih i uključivih politika obrazovanja i osposobljavanja te politika za mlade,
- postojeće **europske suradnje u području obrazovanja i osposobljavanja** s naglaskom na čvrste empirijske dokaze, utvrđivanje referentnih vrijednosti, razmjenu iskustva i zajedničko učenje. S obzirom na to da će provedba tog okvira završiti 2020., Komisija će pravodobno predstaviti prijedloge za podizanje te suradnje na ambiciozniju razinu. Novi okvir bit će instrument za utvrđivanje prioriteta, oblikovanje politika i bolje **usmjeravanje financijskih sredstava EU-a**. Komisija će predložiti i skup pokazatelja i referentnih vrijednosti za pružanje dokaza o tome kako se obrazovanjem i osposobljavanjem podupire razvoj vještina i kompetencija u svim fazama života.

Iako će se programom Erasmus+ i budućim europskim okvirom za suradnju u području obrazovanja i osposobljavanja usklađeno raditi na uspostavi europskog prostora obrazovanja, podupirat će ih se i drugim relevantnim politikama. Unija će nastaviti podupirati nastojanja država članica u provedbi reformi u okviru **europskog semestra** i u okviru različitih programa potrošnje, uključujući Europski socijalni fond, kao **konkretnog dokaza da Europa ulaže u ljude i poboljšava njihove živote**.

Nadležnost za obrazovanje i osposobljavanje prije svega imaju **države članice**, a Unija ima nadležnost za provedbu mjera kojima se podupiru, koordiniraju ili dopunjuju mjere država članica. To se ne mijenja radom na uspostavi europskog prostora obrazovanja. Njime će se postojeće partnerstvo i suradnja podići na novu, višu i intenzivniju razinu. Europskim prostorom obrazovanja obuhvatit će se **učenici i studenti svih dobnih skupina**, neovisno o sredini iz koje potječu te će se obuhvatiti **svi sektori**, uključujući rani i predškolski odgoj i obrazovanje, škole, strukovno obrazovanje i osposobljavanje, visoko obrazovanje i obrazovanje odraslih.

Kako bi se **zaista uspostavio europski prostor obrazovanja** te nakon prvog paketa iz siječnja 2018., Komisija danas predstavlja novi skup posebnih političkih inicijativa o uzajamnom priznavanju, učenju jezika te ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju. Nastavit će predano raditi u sklopu tekućeg okvira za suradnju i programa financiranja na razvoju novih mjera, među ostalim posebno na europskoj studentskoj iskaznici i inicijativi „Europska sveučilišta” kako je navedeno u nastavku.

– Automatsko uzajamno priznavanje diploma i razdoblja učenja u inozemstvu

Unatoč 30 godina mobilnosti u okviru programa Erasmus+ i znatnom napretku u okviru međuvladinog Bolonjskog procesa u području visokog obrazovanja, mnogi i dalje imaju problema sa zahtjevima za službeno priznavanje njihovih kvalifikacija tercijarnog ili visokog sekundarnog obrazovanja u drugoj državi članici. Isto vrijedi i za razdoblja učenja u inozemstvu tijekom tercijarnog i sekundarnog obrazovanja. Tako dolazi do neizvjesnosti i neopravdanih prepreka mobilnosti.

Ne bi li se riješio taj problem, Komisija predlaže preporuku Vijeća kako bi se uspostavilo **automatsko priznavanje kvalifikacija do 2025.**: sve potvrde ili diplome, te rezultati razdoblja učenja u inozemstvu do jedne godine, koje su izdale akreditirane institucije Unije trebale bi se automatski priznati u svrhe daljnjeg učenja u svim državama članicama. Međutim, tako ambiciozan plan ne može se provesti odjednom. Potreban je postepeni pristup koji se temelji na čvrstom i pouzdanom osiguranju kvalitete kojim se ostvaruju transparentnost i povjerenje potrebni za automatsko priznavanje. Niz europskih zemalja¹⁸ već je uvelo sustave automatskog priznavanja. Na temelju tog iskustva u bliskoj suradnji s državama članicama osmislić se rješenja za cijeli EU.

– Poboljšano učenje jezika

Učenje stranih jezika nije važno samo za stjecanje vještina potrebnih u svjetskom gospodarstvu, nego se tako otvaraju novi vidici, osnažuje se europsko građanstvo te se pomaže pojedincima otkriti druge kulture. Danas mnogi učenici potroše dosta vremena na učenje jezika, ali previše se njih na kraju ne zna služiti tim jezicima u stvarnim životnim situacijama. Iako većina mladih Europljana uči jedan strani jezik, prilično malo njih želi naučiti drugi strani jezik.

U vezi s tim Komisija predlaže **novi, sveobuhvatni pristup učenju jezika** u obveznom obrazovanju, promičući bolje uporabe europske jezične raznolikosti. Cilj je osigurati da se više mladih kompetentno služi jezicima te da uz jezik na kojem se školuju ovladaju još dvama jezicima.

– Europska studentska iskaznica

S obzirom na povećanu mobilnost europska studentska iskaznica može pomoći **u smanjenju opterećenja i troškova** za studente i obrazovne ustanove racionalizacijom administrativnih postupaka prije, tijekom i nakon razdoblja mobilnosti te je istodobno vidljiv simbol europskog studentskog identiteta.

Jedna prednost bila bi ta da bi se studenti mogli identificirati na pouzdan način na bilo kojem visokom učilištu u Uniji, čime bi se omogućila sigurna elektronička razmjena informacija povezanih s obrazovanjem (što može uključivati bodove i akademska postignuća), potpuno u skladu sa zaštitom osobnih podataka te bez potrebe za uspostavljanjem dodatne infrastrukture informacijske tehnologije. Studentska iskaznica omogućila bi studentima pristup raznim uslugama (knjižnica, prijevoz, smještaj) prije dolaska na učilište u inozemstvu. Mogla bi biti presudna u ostvarivanju mobilnosti za sve jer bi učilišta mogla lakše slati i primati više studenata koji su na razmjeni te poboljšati kvalitetu studentske mobilnosti.

Na temelju postojećih pilot-projekata koje financira EU¹⁹ i koji će biti prošireni 2019. te na temelju dodatnih analiza i savjetovanja s dionicima Komisija namjerava **do 2021. postupno uvesti europsku studentsku iskaznicu** te istražiti mogućnost da se tom iskaznicom koriste i polaznici strukovnog obrazovanja i osposobljavanja.

¹⁸ Primjeri uključuju sporazume u nordijskoj i baltičkoj regiji te regiji Beneluksa.

¹⁹ Projekti koji se podupiru u okviru programa Erasmus+ i Instrumenta za povezivanje Europe <https://ec.europa.eu/inea/en/connecting-europe-facility/cef-telecom>.

– „Europska sveučilišta”

Europa ima dugu tradiciju prekogranične suradnje sveučilišta na koju je ponosna. Novom inicijativom „Europska sveučilišta”, odnosno mrežama u kojima će se pristupom odozdo prema gore povezati sveučilišta, trebala bi se **povećati ambicioznost** povezana s prekograničnom suradnjom, pri čemu će visoka učilišta sa zajedničkom vizijom i vrijednostima razviti zajedničke dugoročne institucijske strategije za **visokokvalitetno obrazovanje, istraživanje i inovacije**.

„Europska sveučilišta” trebala bi pokrenuti i razvoj izuzetno integriranih i otvorenih studijskih programa u kojima se kombiniraju moduli u različitim zemljama. Mobilnost bi trebala biti standardna značajka, sastavni dio prvostupničke, diplomatske i doktorske razine. To bi trebalo dovesti do **„europskih diploma” koje su priznate diljem Europe**.

„Europska sveučilišta” temeljit će se na skupu **ključnih načela**: sve vrste visokih učilišta u bilo kojoj državi članici moći će sudjelovati na temelju pravednih i ujednačenih kriterija. Mreže bi trebale biti geografski uravnotežene i socijalno uključive. Neće postojati jedinstveni model za sve. Institucije mogu na temelju otvorenog i transparentnog pristupa odozdo prema gore predložiti model koji odgovara njihovim potrebama i postupno povećati razinu ambicioznosti. Kako bi financiranje bilo održivo, „Europska sveučilišta” trebala bi imati mogućnost povlačenja sredstava kombinacijom izvora EU-a i nacionalnih izvora.

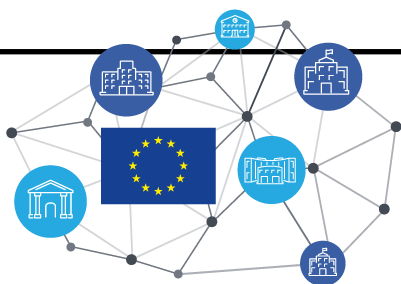
„Europska sveučilišta” trebala bi postati ključni elementi europskog prostora obrazovanja poticanjem izvrsnosti i davanjem primjera dobre prakse drugim visokim učilištima, postupno povećavajući međunarodnu konkurentnost i privlačnost europskih visokih učilišta. Trebala bi funkcionirati na temelju multidisciplinarnih pristupa omogućujući studentima, predavačima i istraživačima da zajednički stvaraju te dijele znanje i inovacije. Tako bi se mogli riješiti veliki društveni izazovi i pomanjkanje vještina s kojima se Europa suočava. Mogao bi se povećati i doprinos visokih učilišta njihovim regijama, posebno uključivanjem u razvoj i provedbu strategija za pametnu specijalizaciju²⁰.

Komisija želi uspostaviti **najmanje dvadeset „europskih sveučilišta” do 2024**. Međutim, ne bi li se tako ambiciozna ideja ostvarila, potrebno je vrijeme za dobru pripremu i dovoljno sredstava. U početnoj fazi Komisija blisko surađuje s državama članicama i dionicima na razvoju koncepta. Predložit će pokretanje pilot-projekata 2019. i 2020. u okviru programa Erasmus+, a potpunu provedbu od 2021. Na temelju tih pilot-projekata i evidentiranja postojećih mreža²¹ Komisija će istražiti, u suradnji s dionicima, mogućnost sastavljanja posebnog pravnog okvira za inicijativu „Europska sveučilišta” do 2025.

²⁰ Vidjeti Komunikaciju Komisije „Jačanje inovacija u europskim regijama: strategije za otporni, uključivi i održivi rast” (COM(2017) 376).

²¹ Mnogi dobri primjeri transnacionalnih mreža postoje, a i inicijative EU-a poput Združenih diplomskih studija Erasmus Mundus, Aktivnosti Marie Skłodowske-Curie i Europskog instituta za inovacije i tehnologiju. Komisija će uskoro objaviti evidenciju postojećih modela suradnje europskih visokih učilišta navodeći pokretače i koristi te suradnje, utvrđujući izazove i nudeći moguća rješenja.

„Europska sveučilišta”



- mreže postojećih sveučilišta odozdo prema gore
 - visokokvalitetno obrazovanje, istraživanje i inovacije
 - multidisciplinarni pristup
 - geografski uravnoteženo
- najmanje 20 „europskih sveučilišta” do 2024.
 - prvi pilot-projekti 2019. u okviru programa Erasmus+

Osim toga, **Škola europskog i transnacionalnog upravljanja**, uspostavljena u okviru Europskog sveučilišnog instituta u Firenci 2017., pojačat će svoje aktivnosti, među ostalim razvojem partnerstava s povezanim institucijama, za osposobljavanje upravitelja iz javnog i privatnog sektora te organizacija civilnog društva.

Osmislit će se i druge mjere za potporu pristupu na temelju cjeloživotnog učenja i inovacija u području obrazovanja i osposobljavanja. Na primjer, osiguranje visokokvalitetnih tehničkih i posebnih strukovnih vještina od presudne je važnosti za potporu inovacijama i konkurentnosti. U tu će svrhu Komisija predložiti potporu uspostavi **centara izvrsnosti za strukovno obrazovanje i osposobljavanje**. Ti bi centri trebali povezati referentne pružatelje strukovnog obrazovanja i osposobljavanja diljem država članica, poticati suradnju, uključujući s dionicima, te nastojati razviti visokokvalitetne kurikule i kvalifikacije usmjerene na potrebne sektorske vještine. Trebali bi biti pokretači izvrsnosti i inovacija te promicati proaktivnu ulogu strukovnog obrazovanja i osposobljavanja u lokalnom i regionalnom gospodarskom razvoju, pa i djelovati kao poduzetnički inkubatori i katalizatori za ulaganja.

Sve te posebne mjere međusobno su povezane.

Svaka mjera ima svoju ulogu u postizanju ambicioznog općeg cilja uspostave europskog prostora obrazovanja. Uzevši ih zajedno, različitim inicijativama stvorit će se sinergije, na primjer:

- **mobilnost i učenje jezika** međusobno se osnažuju: znanje stranih jezika povećava zanimanje za studiranje u inozemstvu, studiranje u inozemstvu poboljšava jezične vještine,
- učenjem jezika povećava se razumijevanje drugih **kultura** i vlastitog identiteta,
- **centri izvrsnosti za strukovno obrazovanje i osposobljavanje** izgradit će sinergije sa sveučilištima, te tako zajednički doprinositi pružanju niza vještina potrebnih za potporu inovacijama i konkurentnosti,
- automatsko uzajamno **priznavanje diploma** i razdoblja učenja olakšava daljnje učenje u inozemstvu te povećava potražnju za mobilnosti i zainteresiranost za učenje jezika,
- povećani broj sudionika u mobilnosti u okviru programa Erasmus+ lakše se može obraditi pametnom uporabom digitalnih rješenja i pojednostavnjenja, što je jedan od ciljeva **europske studentske iskaznice**,

- inicijativa „**Europska sveučilišta**” trebala bi postati ključni element u uspostavi europskog prostora obrazovanja tako što će se na taj način prekogranična suradnja podići na novu, ambiciozniju razinu, povećat će se mobilnost za studente i profesore te će se poticati učenje jezika, a i „europska sveučilišta” djelovat će kao pokretači bržeg automatskog priznavanja diploma.

3. Zaključci i izgledi za budućnost

Unija stavlja **mlade, obrazovanje, osposobljavanje i kulturu na visoko mjesto u svojem političkom programu**, posebno od sastanka čelnika u Göteborgu i Europskog vijeća u prosincu 2017. U programu čelnika predviđa se analiziranje postignuća na sastanku na vrhu u Sibiuu 2019. Paketima donesenima u siječnju 2018.²² i danas Komisija predlaže ambiciozni skup mjera za potporu državama članicama u njihovim nastojanjima da se pojača otpornost ljudi u svijetu raznolikosti, mobilnosti, migracija, globalizacije i tehnoloških promjena. **Komisija** će nastaviti surađivati s Vijećem i državama članicama, posebno:

- na uspostavi **europskog prostora obrazovanja**, kojim će se olakšati mobilnost i prekogranična suradnja, podupirati reforme i do kraja iskoristiti dostupni alati i programi. To će se ostvariti na sljedeći način:
 - podnošenjem prijedloga za jači i uključiviji **sljedeći program Erasmus+** te prijedlog za nastavak rada **Europskih snaga solidarnosti**,
 - do 2020. podnijet će se prijedlozi za moderniziranje i jačanje **suradnje na razini EU-a u području obrazovanja i osposobljavanja** radi poticanja boljeg zajedničkog učenja i provedbe nacionalnih reformi,
 - nastavljanjem bliske suradnje s državama članicama i Vijećem na ostvarenju uključivih pristupa obrazovanju i osposobljavanju na temelju cjeloživotnog učenja i inovacija,
- na razmatranju pravnih i financijskih okvirnih uvjeta za razvoj **kulturnih i kreativnih industrija i mobilnosti stručnjaka** u kulturnim i kreativnim sektorima.

Jačanjem dimenzija mladih, obrazovanja, osposobljavanja i kulture u okviru europskog projekta pomoći će se u izgradnji **Unije koja osnažuje, koja je svjesna svojih postignuća i koja je sigurna da se može nositi s budućim izazovima**:

- Unije koja je **bliža svojim građanima** tako što reagira na njihove probleme i ispunjava njihova očekivanja,
- Unije koja **jasno daje do znanja što europski projekt predstavlja**: mir, sigurnost, slobodu, demokraciju, jednakost, vladavinu prava, solidarnost i međusobno poštovanje, otvorena tržišta, održiv rast te socijalnu uključenost i pravednost,
- Unije koja **među Europljanima** promiče spoznaju o kulturnoj **raznolikosti** i **osjećaj zajedničke pripadnosti**.

Na temelju rasprava u Göteborgu i mjera zatraženih na sastanku Europskog vijeća u prosincu 2017., čelnici će na svojem sastanku u Sibiuu biti u mogućnosti da sasvim iskoriste potencijal obrazovanja i kulture kad budu postavljali temelje za **ujedinjeniju, jaču i demokratskiju Uniju**.

²² Vidjeti bilješku 9.